

Physiologie der oberen Luftwege von Dr. P. J. MINK. Leipzig, 1920. F. C. W. VOGEL. Prijs 20 mark-geb. 28 mark.

Bij het schrijven van een monographie over een dergelijk diep-wortelend onderwerp, komt men voor de lastige keuze, aan het begin van ieder hoofdstuk wat elementaire dingen te vertellen, die misschien door velen der lezers zullen worden overgeslagen, of opzettelijk onvolledig te zijn en willekeurig een bepaalde hoeveelheid feiten en gevolgtrekkingen als bekend te beschouwen. Schrijver heeft het eerste gekozen en is aan de daaraan verbonden bezwaren tegemoet gekomen, door ook de zeer eenvoudige dingen te behandelen alsof zij toch niet zoo volkomen vanzelfsprekend waren. Het is mogelijk, dat hierdoor sommige lezers wel eens ongeduldig zullen worden, bijv. bij het beschouwen van fig. 19, waarin bewezen wordt, dat de rechte lijn de kortste verbinding tusschen twee punten is, doch deze methode heeft een niet te onderschatten voordeel: men verkrijgt een sterk samenhangend, harmonisch geheel, en de lezer blijft voortdurend op een zelfde niveau, in plaats van telkens van den beganen grond naar dat niveau te moeten opklimmen. Het boekje laat zich dan ook zeer aangenaam lezen.

Uit den aard der zaak is deze physiologie voor een groot deel mechanica en de schrijver is uitstekend er in geslaagd een groot aantal verschijnselen te verklaren door, dikwijls eenvoudige, oorspronkelijke proeven en met behulp van duidelijke schemata. Wanneer echter, zooals nogal eens gebeurt, deze „mechanistische” wijze van zien, wordt toegepast bij het beschouwen van den dieperen grond der verschijnselen (het woord „reflex” is een door Schrijver zeer geliefd, althans veel gebruikt, woord), schijnt mij dit voor lezers, die voor het gebied der zenuwphysiologie geen vaste overtuigingen bezitten, wel eens gevaarlijk.

Een aanmerking, welke men zou kunnen maken, is deze. Na het 11e en 12e hoofdstuk („Der Kehlkopf als Atmungsorgan” en „Der expiratorische Luftstrom”) volgt zonder waarschuwing het 13e: „Der Kehlkopf als tsimmgebendes Organ”. Dit laatste hoofdstuk telt 10 bldz., de rest van het boek telt er 138, en men vraagt zich af, of het niet jammer is, dat aan het overigens zoo evenwichtige boekje deze behandeling van een zoo belangrijk onderwerp in 10 bldz. is toegevoegd, te meer daar andere soortgelijke hoofdstukken, zooals bijv. de neus als reukorgaan, toch ook, en terecht, ontbreken.

Voor neus-, keel- en oorartsen, voor ademhalingsartsen, voor leeraren in ademhalingsoefeningen en voor een groot aantal anderen, voor wie om één of andere reden het gebied van het bovenste gedeelte van den luchtweg van belang is, zal dit boek zeer nuttig kunnen zijn, eerst om zich te oriënteeren en later om na te slaan.

L. KAISER.